

er altsaa ikke af sig selv, at den falder bort. Skal altsaa denne Mulkregel i Anordningen af 1814 blive staaende, indtil den en Skøn eller ikke Skøn Dag — det kommer jo ikke an derpaa — kommer til at falde bort af sig selv, er jeg bange for, at den vil blive staaende meget længe.

Der er ved denne Sags tidligere Behandling fremdraget et Spørgsmaal, som i den sidst forløbne Sommer havde tiltrukket sig almindelig Opmærksomhed. Det var den gamle Lante, som nu er Alle bekendt, at man i Sorø skulde oprette en høiere Dannelseanstalt med et folkeligt Præg. Denne Lante slog an i Sommerens Løb; man afholdt Møder derom her ved Kjøbenhavn, og talrige Møder have været afholdte derom rundt omkring i Landet. Sagen var altsaa sat i Bevægelse og vakte almindelig Interesse. Efter at den imidlertid var kommen til Forhandling her i Thinget i Oktober Maaned, synes det paa een Gang, at denne Interesse er aldeles founen bort. Nu er det en Ting, man taler om, ikke som en Belfærds-sag for Folket, ikke som et Middel til at have det til et høiere Trin af Dannelse, men som noget Sigegyldigt; man tager Sagen meget kolbt og roligt, menende, at, kommer den ikke idag, saa kommer den maasse i Morgen; i ethvert Tilfælde er der ikke tabt Noget ved, at man gaar langsomt til Værks. Denne Stemning fandt ogsaa sit Udtryk i en Udtalelse af det ærede Medlem for Præsids Amtssæde Valgfreds, idet han mindede om, at disse Høiskoler i Grunden vare af tvivlsom Bestaaffenhed, thi man var ikke rigtig i Stand til at definere, hvad „Folkehøiskole“ var. Men lad det altsaa staa hen uden Definition, hvad de ere, saa var det ærede Medlem bestemt af den Anstuelse, at den omtalte Skole ikke maatte være i Kjøbenhavn, og han fremhevede som Grund dertil, at det, hvorpaa det væsentlig kom an ved Folkehøiskoler, var Samlivet mellem Eleverne paa den ene Side og Forstanderne og Lærerne paa den anden Side. Jeg skal ikke negte, at dette Samliv kan have sin store Betydning; men jeg maa tillige hævde, at jo mere man tænker paa en stor og omfattende Anstalt, desto vanskeligere bliver det at udøve denne Indvirkning, og jo mere man tænker paa unge Mennesker i en mere fremrykket Alder, desto mere Anledning er der til ogsaa at indbringe noget større Frihed end den, der er til Stede, hvor det stadige Tilsyn fra Forstanderens og Lærernes Side finder Sted. Det vil man jo imidlertid, naar Sagen en Gang i Liden — det sfer vel ikke saa snart — igjen kommer paa Tale, faae Leilighed til nærmere at overveie. Et Samliv mellem Eleverne indbyrdes vil jo ikke være umuligt, fordi Skolen kommer til at ligge i Kjøbenhavn. Vi have jo f. Ex. Studenterforeningen som Vidnesbyrd derom, og man vil jo meget let kunne danne sig en Forening, der fyldestgjør alle berettigede Krav i denne Henseende. Men det ærede Medlem mente dernæst dog tilsidt, at Sko-

len nu kunde være i Kjøbenhavn, men stillede en Betingelse derfor, som jeg ogsaa tror vil være noget vanskelig at opfylde. Det var nemlig den, at Universitetet skulde omdannes til en saadan folkelig Høiskole, at det skulde aflægge sine regelrette Forelæsningskurser og alle sine Examinere og i Stedet derfor indføre en fri Foredragsholdelse, det vil altsaa sige, at man skulde tage Universitetet bort, og sætte en folkelig Høiskole i Stedet for; men jeg skal gjøre opmærksom paa, at disse to have et aldeles forskjelligt Formaal. Hvad vil det ærede Medlem kræve af den, der skal indtage en Dommers Stilling f. Ex., og som altsaa maa besidde grundige, juridiske Kundskaber, eller hvad vil han kræve af den, der skal indtage en Præsids Stilling, som maa have theologisk Kundskab? Skulde det være nok, at han har været ved Universitetet, eller maasse, at han har faaet Attest for at have hørt Forelæsninger? Skulde det virkelig være tilstrækkeligt? Det kan det ærede Medlem ikke mene, thi forfølger han dette Frihedsspor videre, vil ogsaa denne Evang til at høre Forelæsninger stride imod Friheden i saa høi Grad, at det ogsaa vil være utilstedeligt at gjøre denne Fordring gjældende. Jeg tror, at, hvis man vil naae Noget paa dette Omraade, maa man blive staaende ved, at, naar Staten gjør Krav paa en vis Dygtighed, maa den godtgjøres ved Examen, og man maa derfor have et Kursus, der begynder med Examen og slutter med Examen ved Universitetet, men man kan ikke kaste alt dette bort, naar man tænker sig en Høiskole af den Bestaaffenhed, som vi talte om ved Sagens Behandling i Oktober Maaned. Derved er det naturligvis paa ingen Maade udelukket, at de Samme kunne være Lærere baade ved Universitetet og ved Høiskolen, tværtimod det er min Mening, at, hvis vi faae en saadan Skole, vil dette blive Tilfældet og jævnlig blive Tilfældet, og det er netop en af de Fordele, jeg ser ved at have Høiskolen i Kjøbenhavn. — Endnu skal jeg omtale en Indvending, det ærede Medlem gjorde mod min Udtalelse, og det var den, at jeg lige overfor en saadan Høiskole lagde Vægt paa Anskuelser, paa at gjøre, hvad der foredroges, anskueligt for Eleverne. Det, mente det ærede Medlem, var et Regn paa, at jeg betragtede Sagen fra et meget realistisk Standpunkt, at jeg vilde give Undervisningen et naturvidenskabeligt Præg. Ja, det er ikke min Hensigt at udelukke Naturhistorien fra Forelæsningerne; jeg tror tværtimod, at den har sin Plads der; men jeg vil henvise til, hvad jeg sagde i Oktober Maaned, da Sagen var til Behandling, og hvor jeg ikke henviste til fysiske Instrumenter eller Noget, der specielt staar i Forbindelse dermed, men hvor jeg henviste til vore Samlinger i det Hele og næiere betegnede, hvilken Indslydelse de nødvendige kunde og skulde have paa de Foredrag, der maatte blive holdte. Jeg tror derfor, at det ærede